

1. Nazwa: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi

2. Cel ochrony:

Zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk Pojezierza Chełmińskiego i Pojezierza Brodnickiego, ochrona rzeki Osy i Gardęgi wraz z pasem roślinności okalającej, ochrona form krajobrazowych (jamy, wąwozy).

3. Położenie i charakterystyka:

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Osy i Gardęgi rozciąga się z zachodu na wschód na długości około 30 km.

Poza strefą krawędziową dolin: Osy i Gardęgi obszar obejmuje dodatkowo kompleks leśny wokół nadleśnictwa Jamy oraz teren wokół jeziora Płowęż, gdzie łączy się z obszarem Brodnickiego Parku Krajobrazowego.

Przez obszar przebiega droga krajowa Grudziądz - Łasin - Ostróda oraz drogi wojewódzkie i powiatowe: Łasin - Gruta - Radzyń Chełmiński, Jabłonowo - Świecie nad Osą i Biskupiec - Radzyń Chełmiński.

Powierzchnia obszaru charakteryzuje się dużą rozciągłością ze względu na strefę krawędziową doliny Osy i Gardęgi. Jedynie na północnym-zachodzie znacznie się rozszerza ze względu na włączenie w jego zasięg kompleksu leśnego wokół nadleśnictwa Jamy. Obszar charakteryzuje się stosunkowo małym pokryciem lasami – około 19,5%.

4. Powierzchnia:

Powierzchnia ogólna OChK Doliny Osy i Gardęgi wynosi 15 876,97 ha.

Tab. 1. Wykaz powierzchni administracyjnych gmin położonych w granicach OChK Doliny Osy i Gardęgi.

Lp.	Gmina	Powierzchnia [ha]	Powiat
1.	Jabłonowo Pomorskie	3454,02	brodnicki
2.	Gruta	2220,97	grudziądzki
3.	Grudziądz	108,78	
4.	Łasin	3120,79	
5.	Świecie nad Osą	2801,02	
6.	Rogóžno	4171,39	
7.	Zbiczno	0,28	brodnicki
Razem		15 876,97	

5. Opis tekstowy przebiegu granicy:

Granice obszaru oparto wyraźnie o naturalne i antropogeniczne linie terenowe oraz granice administracyjne.

Granica umownie rozpoczyna się na północny-wschód od wsi Zarośle, na granicy z Parkiem Krajobrazowym Góry Łosiowe i na granicy województw: kujawsko-pomorskiego i pomorskiego. Prowadzi granicą województw w kierunku wschodnim obejmując działki od nr 3075/2 aż do nr 86/4 (na północ od wsi Szynwałd). W tym miejscu zmienia kierunek na południowy i prowadzi zachodnią stroną drogi gminnej (działki nr 86 i 46/2) do skrzyżowania dróg w Szynwałdzie. Dalej w kierunku południowym prowadzi zachodnią stroną drogi powiatowej nr 1373C do końca działki nr 141/31. Zmienia kierunek na południowo-zachodni i prowadzi północą stroną drogi (działka nr 191/2) oraz obejmuje działki nr 142/1, 142/5, 134/2, 128/1, 128/2, 127/2, 126/1 i 125. Zmienia kierunek na zachodni i prowadzi północną stroną drogi powiatowej nr 1370C do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1365C. Dalej w kierunku zachodnim prowadzi północną stroną tej ostatniej drogi do skrzyżowania z drogą (działka nr 87). Następnie prowadzi w kierunku południowym zachodnią stroną działki nr 87 do skrzyżowania dróg. Dalej w kierunku zachodnim północną stroną drogi (działki nr 79 i 181) do skrzyżowania dróg. Od tego miejsca prowadzi w kierunku południowo-zachodnim obejmując działki nr 274/3 i 275/2. Następnie prowadzi w kierunku południowo-zachodnim zachodnią stroną drogi powiatowej nr 1362C (działki nr 175, 3/2, 3/1, 58/2) do skrzyżowania dróg w Rogóźnie-Zamku. Stąd na wschód prowadzi południową stroną drogi (działka nr 63/1), przecina drogę krajową nr 16 i dalej w tym samym kierunku na bardzo długim odcinku prowadzi południową stroną drogi gminnej nr 041257C, będącej jej przedłużeniem drogi powiatowej nr 1386C i będącej jej przedłużeniem drogi gminnej nr 041340C, osiągając skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 538. Dalej w kierunku północno-wschodnim prowadzi wschodnią stroną drogi wojewódzkiej do skrzyżowania z drogą powiatową nr 1387C. Jej południową stroną prowadzi dalej w kierunku wschodnim aż do skrzyżowania z kolejną drogą powiatową nr 1388C. Południową stroną tej ostatniej prowadzi do śladu dawnej linii kolejowej Jabłonowo Pomorskie – Kisielice. Zachodnią stroną dawnego terenu kolejowego prowadzi krótko na południe po czym zmienia kierunek na wschodni i obejmuje część działki nr 27/26, po czym prowadzi na północ i południowy wschód zachodnią stroną drogi gminnej nr 041510C obejmując działki nr 178, 48/1, 49/2 do zabudowań Karolewa. Dalej w kierunku wschodnim prowadzi południową stroną tej samej drogi gminnej, a dalej na północ wschodnią stroną kolejnej drogi gminnej nr 041511C do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1391C. Następnie w kierunku wschodnim prowadzi południową stroną drogi powiatowej i będącej jej przedłużeniem drogi gminnej nr 041512C. Osiąga most na rzece Osie i dalej prowadzi na południe granicą województw: kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Dochodzi do granicy Brodnickiego Parku Krajobrazowego i dalej prowadzi tą granicą w kierunku południowym aż do wsi Konojady i skrzyżowania drogi gminnej nr 080145C z linią kolejową nr 208 Jabłonowo Pomorskie – Brodnica. Od tego miejsca zmienia gwałtownie kierunek na północno-zachodni i prowadzi wschodnią stroną terenu kolejowego linii nr 208 aż do wsi Konojady i skrzyżowania linii kolejowej z drogą powiatową nr 1815C. Krótko prowadzi na wschód południową stroną tej drogi i dalej na północ jej wschodnią stroną aż do wsi Góraliki i skrzyżowania drogi powiatowej z drogą gminną nr 080139C. Dalej prowadzi na północ wschodnią stroną tej ostatniej drogi do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1816C. Dalej w kierunku północno-zachodnim prowadzi wschodnią stroną tej drogi powiatowej do jej skrzyżowania z drogą gminną nr 080123C. Dalej prowadzi w kierunku północno-zachodnim wschodnią stroną tej drogi gminnej do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1801C w Nowej Wsi. Zmienia kierunek na zachodni i prowadzi północną stroną drogi powiatowej do działki nr 40/2. Dalej prowadzi na północny-zachód obejmując część działki nr 40/1 i

zagłębienie wytopiskowe znajdujące się na części działek nr 39/2, 38 i 37. Następnie prowadzi na północ wschodnią stroną drogi gminnej nr 080113C i dalej na zachód północną stroną drogi (działki nr 50 i 15). Dalej na północny-zachód obejmując działki nr 34/5, 34/9, 32/8, 32/4 i 27. Stąd w kierunku północnym prowadzi wschodnią stroną drogi gminnej nr 080101C, a od skrzyżowania dróg gminnych dalej prowadzi w kierunku zachodnim północną stroną tej samej drogi gminnej nr 080101C. Osiąga działkę nr 231 i w tym miejscu zmienia kierunek na południowy obejmując działki nr 360/2, 360/18, 3273/6, 3273/5, 3273/3, prowadząc dalej na południe zachodnią stroną drogi gminnej 041523C i dalej zachodnią stroną drogi gminnej nr 080104C do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1408C. Bardzo krótko prowadzi na południe zachodnią stroną drogi powiatowej i dalej na południowy zachód prowadzi zachodnią stroną drogi (działki nr 6, 301 i 303/2). Dalej na południowy zachód obejmując zalesioną część działki nr 304/35, przekracza Lutrynę i obejmuje skrajnie północną część działki nr 16/15 oraz działkę nr 25/1 i gwałtownie zmienia kierunek na północny a następnie północno-zachodni prowadząc wschodnią stroną drogi gminnej nr 041520C. Dalej w kierunku północnym prowadzi krótko wschodnią stroną drogi powiatowej nr 1408C i dalej prowadzi na północ wschodnią stroną kolejnej drogi powiatowej nr 1410C osiągając w Świeciu nad Osą skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1407C. Zmienia kierunek na zachodni i prowadzi północną stroną tej ostatniej drogi, a od skrzyżowania dróg powiatowych prowadzi na północny-zachód północną stroną drogi powiatowej nr 1405C osiągając we wsi Słup skrzyżowanie z kolejną drogą powiatową nr 1404C. Dalej prowadzi w kierunku północno-wschodnim północną stroną tej ostatniej, przecina drogę wojewódzką nr 538 i dalej prowadzi północną stroną drogi powiatowej. Na skrzyżowaniu dróg we wsi Orle. Opuszcza drogę powiatową i prowadzi krótko w kierunku północno-zachodnim wschodnią stroną drogi gminnej nr 041406C, po czym zmienia kierunek na zachodni i prowadzi północną stroną drogi gminnej nr 041402C. Osiąga skrzyżowanie z drogą powiatową nr 1385C i dalej prowadzi jej wschodnią stroną w kierunku północno-zachodnim. Na wysokości działki nr 29/6 zmienia kierunek na zachodni i południowo-zachodni obejmując działki nr 126 i 136, a dalej prowadzi na zachód północną stroną drogi (działki nr 134/2 i 110/1 – droga gminna nr 041403C) osiągając skrzyżowanie dróg w Dąbrówce Królewskiej. Następnie prowadzi na południe zachodnią stroną drogi powiatowej nr 1383C, a od jej skrzyżowania z kolejną drogą powiatową nr 1382C prowadzi w kierunku południowo-zachodnim północną stroną tej ostatniej drogi do działki nr 22/2. Dalej na północ prowadzi zachodnią granicą tej ostatniej działki i następnie na zachód prowadzi obejmując działki nr 24, 26, 28, część 31/1 oraz działkę nr 38/4. Dalej prowadzi na północ zachodnią stroną rowu, zmienia kierunek na zachodni obejmując działki nr 3272/8, 82/24, 91, 82/4, 82/21 i dochodzi do drogi powiatowej nr 1381C. Następnie prowadzi na północ wschodnią stroną tej drogi do działki nr 59, nie osiągając gminy miasta Grudziądz. Dalej prowadzi na wschód południową stroną drogi gminnej nr 040340C i będącej jej przedłużeniem drogi gminnej nr 040435C. Dochodzi do rowu i zmienia kierunek na północny, a dalej zachodnim brzegiem Osy obejmując także działki nr 71/1 i 70, osiąga drogę krajową nr 16. Dalej prowadzi w kierunku północnym wschodnią stroną drogi powiatowej nr 1360C, a na skrzyżowaniu dróg powiatowych zmienia kierunek na wschodni i prowadzi południową stroną kolejnej drogi powiatowej nr 1363C i będącej jej przedłużeniem drogi gminnej nr 041224C do wsi Kłódka. Od skrzyżowania dróg gminnych prowadzi dalej na północ i północny-wschód wschodnią stroną drogi gminnej nr 041259C. Zmienia kierunek na wschodni prowadzi południową stroną drogi (działka nr 412). Dochodzi do drogi wojewódzkiej nr 535 i prowadzi na północ jej wschodnią stroną do działki nr 493. Następnie na północ obejmując działki nr 451/4, 452, 458, 457/2, 460, 461, 462, 463, 133, 117/9, 117/20, 117/5. Dalej w kierunku północno-wschodnim prowadzi wschodnią stroną drogi powiatowej nr 1361C do wsi Szembruczek. Dalej na północ wschodnią stroną tej samej drogi

powiatowej do jej skrzyżowania z drogą powiatową nr 1365C. Następnie w kierunku zachodnim prowadzi północną stroną tej ostatniej drogi do granicy lasu. Zmienia kierunek na południowy obejmując działki nr od 120/1 do 3029/4. Przekracza drogę powiatową nr 1353C i dalej prowadzi na południe obejmując działki nr 3031/1 i 3031/2. Dalej w kierunku zachodnim prowadzi północną stroną drogi gminnej nr 041246C i będącej jej przedłużeniem drogi powiatowej nr 1353C. Od mostu na Czarnej Wodzie zmienia kierunek na północny prowadzi zachodnią stroną cieku (działka nr 55). Nie osiągając lasu zmienia kierunek na zachodni i obejmuje działki nr 56, 67, 70/1, 70/2. Dalej prowadzi na północ wschodnią stroną drogi gminnej nr 041212C, przekracza drogę powiatową nr 1355C i osiąga granicę województw – umowny początek granicy.